

només «buscar fortuna». És versemblant que hagués anat penetrant en l'ús parlat, sobretot en algunes accs. especials, però amb forta tendència a ampliar-les. Fins que en el S. XIX la cosa, per dir-ho així, féu explosió. Avui *cercar* no és pas mort en l'ús colloquial, ben cert (sobretot en el Rosselló i les Illes encara és ben predominant). En la meua adolescència, el dialecte central colloquialment havia deixat generalitzar tant l'ús de *buscar*, que per a la majoria restava ja proselit, amb aquest caràcter, *cercar*. Tanmateix seguí viu en l'ús rural de moltes comarques; especialment en el Maresme era encara ben general entre la gent senzilla; en la forma reduïda *saká*, la qual, però, només s'usava en els temps altres que els presents, i sobretot en l'infinitiu: la raó era que a penes es deia *cercar* (ni *buscar*), sol, sinó en les combinacions *anar a saká* i *venir a saká*, *passar a saká* (en explicacions com *què busques? busco tal cosa*, s'usava aquest altre verb). Avui, fins en el llenguatge barceloní, i fins el parlat (si és de to un poc rellevat), torna a dir-se sovint *cercar* i no *detona* (com ho hauria fet cap als anys 1915-20). De tota manera *buscar* és un mot que ha entrat definitivament en la llengua.

Usat amb aquest caràcter limitat i com de verb auxiliar i defectiu, s'explica que s'hi generalitzés la pronúncia relaxada i incompleta, sense *r* (hi ajudaria la influència de l'ús semblant que es dona en aquestes comarques al verb *CAÇAR*); però aquest *saká* entrava en conflicte homonímic amb *secar* (de *SEC*), i per això, a ciutat, se li preferí cada vegada més el concurrent acastellanat *buscar*.

Per a la data de la generalització en literatura trobo valuoses dues indicacions. Verdguer, sense ser un escriptor purista intransigent, ni tan sols en les seves produccions poètiques de to més rellevat, era un escriptor de llenguatge molt estrictament tradicionalista i de gran puresa natural, heretada i alhora volguda. No obstant, fins en l'*Atlàntida* es troba més sovint *buscar* que no pas *cercar*. I que aquell havia passat ja per a ell les proves de mot admès en to altament literari, ho prova per exemple la dedicatòria del seu primer poema: «Muntat de tos navilis en l'ala benedida, / *busquí* de les Hespèrides lo taronger en flor ---». Ens fa ara un efecte estrany aquesta combinació d'un mot que va tornant a pendre un to més aviat familiar (sense perdre caràcter literari) amb la forma, avui arcaica, del pretèrit, 1.ª pers.; rebaixada l'atenuació que cal fer-hi en recordar que Verdguer va intentar sempre reaccionar contra la condemna definitiva d'aquella forma verbal com a arcaica (que almenys des de fi del S. XIX va ser ja un fet sense remei en tot el Princ., Comtats i una part de les Illes), de tota manera sempre resta el fet que per a Verdguer *buscar* era un verb digne de les ocasions més solemnes i de les combinacions més agosarades.

En un escriptor de l'escola de l'*Aveng*, i de tendències ben diferents, també trobem una indicació de valor: Coromines va usar, cada vegada més, *cercar*, en la seva prosa de to elevat, per poc que ho fos, al llarg dels llibres de la seva vida literària; però interessa de

veure que en el primer, *Les Presons Imaginàries*, no renuncia a cap dels dos. Comparats les dues primeres eds., i en part l'autògraf, s'endevina que, per les lectures fetes en les reunions de «L'Aveng», va tendir a ampliar un poc l'ús de *cercar* en perjudici de *buscar*; però que des de la seva primera redacció fins a l'edició (que revisà curosament) els admeté tots dos (generalment en contextos de to diferent): «m'he girat d'esquena, com si *busqués* alguna cosa sense saber què» (això en l'autògraf), però ja ho corregí en les proves, i la 1.ª ed., 1899, ja porta *cerqués*. A la p. 14 manté *buscar* en l'edició: «tota la tarda que devien córrer adalerats *buscant-me*» (el germà i amics, quan el detingueren); a la introducció també l'hi manté «quan --- no m'ha donat les paraules que em feien falta, les he *buscades* en el dialecte empordanès ---» (p. xii), però en fer-se la 2.ª ed. (que encara va vigilar ell) admeté el canvi en *cercades*. Des del principi va escriure *cercar* ja en alguns casos, tot i l'estil planer i l'ocasió íntima: «els uns dormien acotxats i arrupits sota la manta, *cercant* sempre una escalfor més viva per als seus cossos malalts» (els presos), p. 13.

DERIV.: De *BUSCA*. *Busqueta* (*bosqueta* en el *Dfa.*), «ocell molt petit, que xerroteja i nia per les bardisses», b.-emp. (Llofriu, *BdLC* ix, 94; també ross., *AlcM*), i ja s'usava a Girona en el S. XVI (OPou, *ThPu.*, a. 1575, p. 44, al qual dona, com a equivalent val., *reyetó*, ll. *regulus*, no sé si prou exacte); nom que es deu explicar per les busquetes que va collint per al niu; també *busquera* (1695 Lacav., *AlcM*) i anàlogament *busquereta* («curruca», OPou, *ThPu.*, ib.), avui Maestrat (Ga. Girona, *Seidia*, p. 191, i encara general a les Illes i val., *AlcM*) (Camps Merc., *Folk.* Men. II, 51). Però Jq. M. Bover dona *buscaret* com a nom mall. del reietó, cast. *reyezuelo* (1834, *Not. Isl. Mall.*, 19). Spitzer (*Lexik. Kat.*, 35) el relaciona amb lion. *bocherla*, oc. mod. *bouscarido*; i una forma com la lionesa té realment força extensió en ll. d'oc, arribant fins a *buscarla* usual a Girona (*AlcM*; *boscarla* en el *Dfa.*), que jo he sentit en algun altre lloc. Ja no és el nom del mateix ocell, però sí amb formació aproximadament igual, el de l'ocell albuferenc *buixquerot*, usat a diversos punts valencians (segons ABoscà, *GGRV*, p. 529), entre ells tant Vinaròs com Altea, segons *BDC* x, 63; i a la vora de València: «los *buxquerots*, salvajes ruiseñores de lago, tan amantes de su libertad, que mueren apenas los aprisionan, rompieron a cantar», Blasco Ibáñez, *Cañas y Barro*, p. 72.

Hi ha antigament una forma sens dubte relacionada, de terminació més anòmala (que deu estar mal llegida, en una lletra difícil, vist que en els dos passatges discrepa; ¿seria potser un **bosquiunt*, en relació més o menys pròxima amb *buscarla*?): «per a guarir mal de pedra --- sia pres un aucel qui a nom *bosiquant*, e sia pellat e ubert ---», «per a guarir mal de pedra --- un osel qui ha nom *bosiquet* o gafa<r>ró e sia pelat ---», val., a. 1566, *Receptari* de Micer Joan (*BABL* VII, 408, 432); un picardo-való **busquians*, en plural, seria formació normal en -ELLOS (en part pronunciada amb *u=ou*), d'on es pogué extraure, en fer-se mot